

(BZ)**ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ
BYZANTINΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ**

Το πακέτο συγγραφής Βυζαντινής Μουσικής BYZANTINA (BZ) αποτελεί βελτίωση του πακέτου EZ που δημιουργήθηκε στο μοναστήρι του Αγίου Αντωνίου στην Αριζόνα το 2005 από τον ιερομόναχο Εφραίμ. Η βάση για το τελευταίο ήταν οι γραμματοσειρές ED του Elie Daoun.

Το πακέτο BZ είναι το πιο εύχρηστο πακέτο συγγραφής Βυζαντινής Μουσικής. Αυτό γίνεται φανερό τόσο από τα σχόλια των χρηστών που έχουν χρησιμοποιήσει άλλα πακέτα στο παρελθόν, όσο και από προσωπική εμπειρία από τη δοκιμή σχεδόν όλων των γνωστών πακέτων συγγραφής Βυζαντινής Μουσικής. Μετά από λίγο χρόνο, θα αποκτήσετε ταχύτητα στη συγγραφή και θα γράφετε μουσικές γραμμές σχεδόν με την ταχύτητα που γράφετε κείμενα. Θα διαπιστώσετε σύντομα ότι γράφετε πιο γρήγορα από άλλες μεθόδους που, χρησιμοποιώντας είτε το πληκτρολόγιο είτε το ποντίκι, απαιτούν μεγάλες κινήσεις και δεν περιέχουν αυτοματισμούς.

Εισαγωγή

Στο πακέτο BZ έχουν γίνει αρκετές βελτιώσεις σε σχέση με το προϋπάρχον EZ, στο οποίο βασίστηκε. Ανακατατάχθηκαν οι αντιστοιχήσεις των συμβόλων με το πληκτρολόγιο για ευκολία στον εντοπισμό των σημαδιών, στην πληκτρολόγηση και στην απομνημόνευση. Αναπτύχθηκαν επιπλέον μακροεντολές που αυτοματοποιούν χρονοβόρες και επιρρεπείς σε λάθη διαδικασίες, όπως η εισαγωγή κενών όπου ακριβώς χρειάζεται ανάμεσα στα σημάδια. Δημιουργήθηκε μια γραμμή εργαλείων με κουμπιά που βοηθούν το χρήστη στο χειρισμό του πακέτου. Προστέθηκαν ορισμένα σύμβολα που θεωρήσα απαραίτητα, όπως τα διπλά ισοκράτηματα.

A) Μελέτη και βελτίωση θέσεων συμβόλων: Κατά τη δημιουργία του BZ δόθηκε μεγάλη σημασία στη θέση των συμβόλων έτσι ώστε η συγγραφή να διευκολύνεται και να επιταχύνεται. Μετακινήθηκαν τα πιο συνηθισμένα σύμβολα στην πρώτη από τις πέντε γραμματοσειρές (BZ Byzantina). Μελετήθηκαν οι θέσεις των συμβόλων σε κάθε γραμματοσειρά, ώστε όχι μόνο να είναι εύκολη η απομνημόνευση, αλλά να είναι και ξεκούραστη για τους καρπούς η πληκτρολόγηση. Συγκεκριμένα, τα συνήθη σύμβολα μεταφέρθηκαν

στη μεσαία γραμμή του πληκτρολογίου για να απαιτούνται μικρότερες κινήσεις κατά την πληκτρολόγηση, ιδιαίτερα για όσους χρησιμοποιούν τυφλό σύστημα πληκτρολόγησης. Τέλος, πολλά από τα σύμβολα ομαδοποιήθηκαν και αντιστοιχήθηκαν σε γειτονικές θέσεις του πληκτρολογίου για να είναι πιο εύκολος ο εντοπισμός και η απομνημόνευση.

Β) Προσθήκη λειτουργιών: Στο πακέτο BZ έχουν προστεθεί μακροεντολές που σχετίζονται με τη μορφοποίηση του μουσικού και του ποιητικού κειμένου. Λειτουργίες σχετικές με το μέγεθος γραμματοσειράς, τα διάκενα και τη διαμόρφωση του πλαισίου κειμένου δεν απασχολούν πλέον το χρήστη, αλλά γίνονται αυτόματα με χρήση μακροεντολών. Πλέον, δεν απαιτείται από το χρήστη να αφήνει κενά μεταξύ των συμβόλων, καθώς κενά εισάγονται αυτόματα μόνο εκεί που χρειάζονται. Οι μακροεντολές PolishNotes και MakeNotesRed βελτιώθηκαν ώστε να λειτουργούν ανεξάρτητα και να μπορούν να κληθούν περισσότερες από μια φορές. Προστέθηκαν οι μακροεντολές BZ_MakeMartyriesRed και MakeIsonRed που χρωματίζουν κόκκινα μόνο τις μαρτυρίες και το ίσον αντίστοιχα. Επιπλέον, έχει δημιουργηθεί μια πλήρης γραμμή εργαλείων που διευκολύνει τόσο τη συγγραφή όσο και τη χρήση των μακροεντολών. Τέλος, έχουν προστεθεί μακροεντολές που μετατρέπουν κείμενα γραμμένα με άλλες γραμματοσειρές (ED-97, EZ) σε BZ, ώστε να μπορεί κάποιος εύκολα να χρησιμοποιήσει το πακέτο BZ.

Γ) Προσθήκη συμβόλων: Στο BZ έχουν προστεθεί κάποια σύμβολα που δεν υπήρχαν στο EZ. Συγκεκριμένα, έχουν προστεθεί διπλά ισοκρατήματα, π.χ. «(Π-K)», το σύμβολο του Α' δίφωνου χρωματικού ήχου (ήχος νάος), μια πλήρης σειρά από μικρές διαστολές και μέτρα, μια νέα θέση για τον σταυρό (πάνω και ανάμεσα στους φθόγγους). Ειδικά για τα μέτρα 5-6-7-8, πλέον πληκτρολογούνται αμέσως μετά τη διπλή διαστολή, ώστε να στοιχίζονται σύμφωνα με τη διαστολή ανεξάρτητα από το πλάτος του φθόγγου.

Περιεχόμενα

Το πακέτο BZ περιλαμβάνει γραμματοσειρές, μακροεντολές με αυτοματισμούς και μια γραμμή εργαλείων με πλήκτρα για όλες τις αναγκαίες λειτουργίες.

Γραμματοσειρές	
BZ Byzantina	Συνηθισμένα σύμβολα όλων των κατηγοριών
BZ Loipa	Λοιπά σύμβολα και συνδυασμοί (λιγότερο συχνά)
BZ Fthores	Φθορές, αναπνοές και λοιπές έλξεις
BZ Ison	Ισοκρατήματα, ενδείξεις φθόγγου, μαρτυρία ήχου
BZ Palaia	Παλαιά σύμβολα (συνδυασμοί με οξεία και άλλα)
BZ Xronos	Σύμβολα χρονικής αγωγής

Μακροεντολές	
BZ_EDtoBZ	Μετατρέπει ED-97 κείμενα σε BZ κείμενα
BZ_EZtoBZ	Μετατρέπει EZ κείμενα σε BZ κείμενα
BZ_FormatPage	Ρυθμίζει τη σελίδα και τα διάκενα των γραμμών
BZ_MoveUp	Μετακινεί τα επιλεγμένα σύμβολα προς τα πάνω
BZ_MoveDown	Μετακινεί τα επιλεγμένα σύμβολα προς τα κάτω
BZ_MoveLeft	Μετακινεί τα επιλεγμένα σύμβολα αριστερά
BZ_MoveRight	Μετακινεί τα επιλεγμένα σύμβολα δεξιά
BZ_PolishNotes	Βελτιώνει την εμφάνιση του κειμένου (μετακινώντας τα σύμβολα στην κατάλληλη θέση)
BZ_MakeNotesRed	Χρωματίζει κάποια σύμβολα κόκκινα (γοργά, ισοκρατήματα, φθορές κα.)
BZ_MakeAllBlack	Επαναφέρει όλα τα σύμβολα σε μαύρο χρώμα
BZ_MakeMartyriesRed	Χρωματίζει τις μαρτυρίες κόκκινες
BZ_MakeIsonRed	Χρωματίζει τα ισοκρατήματα κόκκινα
BZ_MakeIsonBlue	Χρωματίζει τα ισοκρατήματα μπλε
BZ_MakeIsonGreen	Χρωματίζει τα ισοκρατήματα πράσινα
BZ_MakeSelectionRed	Χρωματίζει το επιλεγμένο κείμενο κόκκινο
BZ_ExpandLine	Τεντώνει την τελευταία γραμμή
BZ_CompressLine	Συμπυκνώνει την τελευταία γραμμή
BZ_FormatTextbox	Ρυθμίζει το μέγεθος, τη θέση και τα διάκενα του πλαισίου για το ποιητικό κείμενο

Γραμμή Εργαλείων		
	Μετατροπή ED-97 σε BZ	Μετατρέπει ED-97 κείμενα σε BZ κείμενα
	Μετατροπή EZ σε BZ	Μετατρέπει EZ κείμενα σε BZ κείμενα

	Ρυθμίσεις Σελίδας	Ρυθμίζει τη σελίδα και τα διάκενα των γραμμών
	Γραμματοσειρά BZ Byzantina	Επιλέγει τη γραμματοσειρά BZ Byzantina
	Γραμματοσειρά BZ Fthores	Επιλέγει τη γραμματοσειρά BZ Fthores
	Γραμματοσειρά BZ Ison	Επιλέγει τη γραμματοσειρά BZ Ison
	Γραμματοσειρά BZ Loipa	Επιλέγει τη γραμματοσειρά BZ Loipa
	Γραμματοσειρά BZ Palaia	Επιλέγει τη γραμματοσειρά BZ Palaia
	Γραμματοσειρά BZ Xronos	Επιλέγει τη γραμματοσειρά BZ Xronos
	Βελτίωση Εμφάνισης	Βελτιώνει την εμφάνιση του κειμένου (μετακινώντας τα σύμβολα στη σωστή θέση)
	Κόκκινα Σύμβολα	Χρωματίζει κάποια σύμβολα κόκκινα (γοργά, ισοκρατήματα, φθορές, μαρτυρίες κα..)
	Όλα Μαύρα	Χρωματίζει όλο το μουσικό κείμενο μαύρο
	Κόκκινες Μαρτυρίες	Χρωματίζει τις μαρτυρίες κόκκινες
	Κόκκινα Ισοκρατήματα	Χρωματίζει τα ισοκρατήματα κόκκινα
	Μπλε Ισοκρατήματα	Χρωματίζει τα ισοκρατήματα μπλε
	Πράσινα Ισοκρατήματα	Χρωματίζει τα ισοκρατήματα πράσινα
	Κόκκινα Γράμματα	Χρωματίζει τα επιλεγμένα σύμβολα ή γράμματα με κόκκινο χρώμα (για τίτλο, αρχίγραμμα κλπ.)
	Τέντωμα Τελευταίας Γραμμής	Τεντώνει την τελευταία γραμμή
	Συρρίκνωση Τελευταίας Γραμμής	Συμπυκνώνει την τελευταία γραμμή
	Μετακίνηση προς τα αριστερά	Μετακινεί τα επιλεγμένα σύμβολα αριστερά
	Μετακίνηση προς τα δεξιά	Μετακινεί τα επιλεγμένα σύμβολα δεξιά
	Μετακίνηση προς τα πάνω	Μετακινεί τα επιλεγμένα σύμβολα πάνω
	Μετακίνηση προς τα κάτω	Μετακινεί τα επιλεγμένα σύμβολα κάτω
	Δημιουργία Πλαισίου Κειμένου	Δημιουργεί ένα πλαίσιο κειμένου για το ποιητικό κείμενο
	Ρυθμίσεις Πλαισίου Κειμένου	Ρυθμίζει το μέγεθος, τη θέση και τα διάκενα του πλαισίου για το ποιητικό κείμενο
	Γραμματοσειρά Κειμένου	Επιλέγει τη γραμματοσειρά για το ποιητικό κείμενο

Οδηγίες Εγκατάστασης

Η εγκατάσταση του πακέτου περιλαμβάνει τρία βήματα, την εγκατάσταση των γραμματοσειρών στις γραμματοσειρές των Windows, την εγκατάσταση των μακροεντολών στο module NewMacros του Visual Basic Editor του Microsoft Word και την εγκατάσταση της γραμμής εργαλείων στο template Normal.

Εγκατάσταση γραμματοσειρών. Για να εγκαταστήσετε τις γραμματοσειρές του πακέτου, ανοίξτε το φάκελο Fonts (Γραμματοσειρές) στο Control Panel (Πίνακας Ελέγχου) και επιλέξτε «Install New Font...» (Εγκατάσταση Νέας Γραμματοσειράς) στο μενού File (Αρχείο). Στη συνέχεια, επιλέξτε τις πέντε γραμματοσειρές που περιλαμβάνονται σε αυτό το πακέτο.

Εγκατάσταση μακροεντολών. Για να εγκαταστήσετε τις μακροεντολές, ανοίξτε το αρχείο «macros.txt» και αντιγράψτε ολόκληρο το κείμενο στη μνήμη (πατώντας CTRL-A και μετά CTRL-C). Στο μενού Tools (Εργαλεία) του Microsoft Word επιλέξτε Macro (Μακροεντολές) και μετά Visual Basic Editor. Στο παράθυρο Project, ανοίξτε το φάκελο Normal → Modules και κάντε διπλό κλικ στο NewMacros, αν δεν είναι ήδη επιλεγμένο.

Αν δεν υπάρχει φάκελος Modules στο Normal, θα πρέπει να τον δημιουργήσετε καταγράφοντας μια μακροεντολή. Ακολουθήστε τα επόμενα βήματα:

1. Επιλέξτε Tools -> Macro -> Record New Macro...
2. Στη φόρμα που ανοίγει, θα σας ζητηθεί να δώσετε κάποιο όνομα για τη νέα μακροεντολή, ενώ το σύστημα προτείνει το όνομα Macro1. Μπορείτε να επιλέξετε όποιο όνομα θέλετε, προσέξτε όμως να αποθηκεύσετε τη μακροεντολή στο «All Documents (Normal.dot)». Επιλέξτε αυτή την επιλογή στην πτυσσόμενη λίστα, αν δεν είναι ήδη επιλεγμένο.
3. Πατήστε OK και το παρακάτω παραθυράκι θα εμφανιστεί στην οθόνη σας:

4. Πατήστε στο μπλε τετράγωνο για να σταματήσετε την καταγραφή.
5. Τώρα θα υπάρχει φάκελος Modules στο Normal, που θα περιέχει λίγες γραμμές κώδικα με τη μακροεντολή που καταγράψατε. (Μπορείτε να σβήσετε αυτές τις γραμμές κώδικα αν θέλετε)

Αφού κάνετε διπλό κλικ στο New Macros στα αριστερά του παραθύρου, τοποθετήστε τον κέρσορα στο αρχείο που έχει εμφανιστεί στο δεξιό μέρος του παραθύρου, μετακινήστε τον στο τέλος του αρχείου (ή πατήστε CTRL-END) και μετά πατήστε CTRL-V για να επικολλήσετε το κείμενο που έχετε αντιγράψει από το αρχείο «macros.txt». Αν έχετε ήδη εγκατεστημένη μια

παλιότερη έκδοση των μακροεντολών, θα πρέπει να τις διαγράψετε πριν εγκαταστήσετε τη νέα έκδοση.

Εγκατάσταση γραμμής εργαλείων. Για να εγκαταστήσετε τη γραμμή εργαλείων, ανοίξτε το αρχείο «toolbar.dot». Στο μενού Tools (Εργαλεία) του Microsoft Word, επιλέξτε Templates and Add-Ins (Πρότυπα και Πρόσθετα), πατήστε το κουμπί Organizer κάτω αριστερά και πηγαίνετε στην καρτέλα Toolbars (Γραμμές εργαλείων). Στην πτυσσόμενη λίστα κάτω αριστερά επιλέξτε «toolbar.dot», ενώ στην κάτω δεξιά επιλέξτε «Normal.dot». Στο αριστερό παράθυρο επιλέξτε τη γραμμή εργαλείων Byzantine και πατήστε το κουμπί Copy στα δεξιά (το κουμπί αυτό θα έχει δυο βέλη προς τα δεξιά που δείχνουν ότι μεταφέρει τη γραμμή εργαλείων από το αριστερό template στο δεξιό, δηλαδή από το toolbar.dot στο Normal). Πατήστε Close (Κλείσιμο) και θα εμφανιστεί η γραμμή εργαλείων που φαίνεται παρακάτω. Αν η γραμμή δεν εμφανιστεί αμέσως, πατήστε δεξιά κλικ πάνω σε μια οποιαδήποτε γραμμή εργαλείων του Word και επιλέξτε τη γραμμή εργαλείων Byzantine από τη λίστα.

Μπορείτε να προσθέσετε επιπλέον κουμπιά στη γραμμή εργαλείων, π.χ. για τη γραμματοσειρά κειμένου που προτιμάτε. Για να το κάνετε αυτό, από το μενού Tools (Εργαλεία), επιλέξτε Customize...(Προσαρμογή...) και ανοίξτε την καρτέλα Commands (Εντολές). Στη λίστα των κατηγοριών επιλέξτε Fonts (Γραμματοσειρές) και από τις γραμματοσειρές που εμφανίζονται δεξιά τραβήξτε αυτές που θέλετε και τοποθετήστε τις στη γραμμή εργαλείων.

Σε περίπτωση που η γραμμή εργαλείων δεν εγκαθίσταται στον υπολογιστή σας, είτε δεν έχετε κάνει σωστά την εγκατάσταση είτε δεν είναι συμβατή η γραμμή εργαλείων με την έκδοση του Microsoft Word που έχετε.

Στην τελευταία περίπτωση, μπορείτε να δημιουργήσετε μόνοι σας τη γραμμή εργαλείων. Για να το κάνετε αυτό, από το μενού Tools (Εργαλεία), επιλέξτε Customize...(Προσαρμογή...) και στην καρτέλα Toolbars (Γραμμές Εργαλείων) επιλέξτε New... (Νέο...). Έπειτα, ανοίξτε την καρτέλα Commands (Εντολές) και στη λίστα των κατηγοριών επιλέξτε Macros (Μακροεντολές). Από τις μακροεντολές που εμφανίζονται τραβήξτε αυτές που θέλετε και τοποθετήστε τις στη γραμμή εργαλείων. Τα κουμπιά που δημιουργήθηκαν, μπορείτε να τα τροποποιήσετε, π.χ. να αλλάξετε την εικόνα, πατώντας δεξιά κλικ (πριν κλείσετε το παράθυρο της προσαρμογής). Έτσι, μπορείτε να φτιάξετε ένα κουμπί με αριστερό βέλος για τη μακροεντολή MoveLeft, ένα με κάτω βέλος για τη MoveDown κλπ.

Μπορείτε ακόμα να φτιάξετε κουμπιά για τις γραμματοσειρές, όπως φαίνεται και στην παραπάνω γραμμή εργαλείων. Από το μενού Tools (Εργαλεία), επιλέξτε Customize...(Προσαρμογή...) και ανοίξτε την καρτέλα Commands (Εντολές). Στη λίστα των κατηγοριών επιλέξτε Fonts (Γραμματοσειρές) και

από τις γραμματοσειρές που εμφανίζονται τραβήξτε αυτές που θέλετε και τοποθετήστε τις στη γραμμή εργαλείων.

Αν δεν καταφέρετε να φτιάξετε γραμμή εργαλείων (μάλλον απίθανο), μπορείτε να τρέχετε τις μακροεντολές από το μενού Tools→ Macro→ Macros (Εργαλεία→ Μακροεντολές→ Μακροεντολές).

Δημιουργία συντομεύσεων πληκτρολογίου. Για την εναλλαγή των γραμματοσειρών του πακέτου BZ μπορείτε να χρησιμοποιείτε τα κουμπιά της γραμμής εργαλείων. Αν όμως θεωρείται τη χρήση του ποντικιού χρονοβόρα, μπορείτε να φτιάξετε μια συντόμευση πληκτρολογίου για κάθε μια από τις πέντε γραμματοσειρές του πακέτου.

Από το μενού Tools (Εργαλεία), επιλέξτε Customize...(Προσαρμογή...) και πατήστε το κουμπί Keyboard (Πληκτρολόγιο) στον πάτο της καρτέλας. Επιλέξτε Fonts (Γραμματοσειρές) στο αριστερό παράθυρο και μια από τις γραμματοσειρές που εμφανίζονται στο δεξί παράθυρο. Κάτω από το δεξί παράθυρο, εκεί που γράφει "Press a new shortcut key" (Πατήστε μια νέα συντόμευση πληκτρολογίου), πατήστε τη συντόμευση που θέλετε να αντιστοιχηθεί στη συγκεκριμένη γραμματοσειρά. Έπειτα, επιλέξτε και τις υπόλοιπες γραμματοσειρές και αντιστοιχήστε και σε αυτές συντομεύσεις.

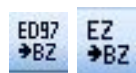
Ο πατήρ Εφραίμ προτείνει τη χρήση των παρακάτω αντιστοιχίσεων:

Γραμματοσειρά	Συντόμευση
BZ Byzantina	Ctrl-Shift-Q
BZ Fthores	Ctrl-Shift-W
BZ Ison	Ctrl-Shift-E
BZ Loipa	Ctrl-Shift-R
BZ Palaia	Ctrl-Shift-T
BZ Xronos	Ctrl-Shift-Y

Οδηγίες Χρήσης

Τυπώστε τους πίνακες συμβόλων να τους έχετε μπροστά σας όταν πληκτρολογείτε και αφιερώστε λίγο χρόνο να εξοικειωθείτε με τις θέσεις των συμβόλων (αρχείο BZ_Pliktrologio.pdf). Μετά από τη συγγραφή μερικών ύμνων, θα διαπιστώσετε ότι η συγγραφή γίνεται εύκολα και γρήγορα.

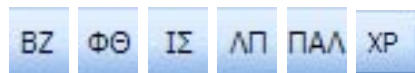
Για διευκόλυνση, τα κουμπιά της γραμμής εργαλείων BZ έχουν τοποθετηθεί με τη σειρά με την οποία συνήθως χρησιμοποιούνται. Διαβάζοντας πως χρησιμοποιείται το κάθε κουμπί (και οι αντίστοιχες μακροεντολές), θα καταλάβετε ακριβώς πως χρησιμοποιείται το πακέτο.

Αν έχετε κάποιο μουσικό κείμενο γραμμένο με το πακέτο ED97 ή το EZ, μπορείτε εύκολα να το μετατρέψετε σε BZ, πατώντας αυτά τα κουμπιά. Όλα τα σύμβολα που υπάρχουν στο αρχείο σας αντιστοιχούνται σε σύμβολα του BZ. Προσέξτε μόνο, αν χρησιμοποιείτε τις μικρές διαστολές, ότι οι διαστολές στο BZ γράφονται πριν και όχι μετά από τον επόμενο φθόγγο. Άρα, θα πρέπει να σβήσετε τις παλιές διαστολές και να τις μεταφέρετε μια θέση αριστερά. Επιπλέον, αποφύγετε να χρησιμοποιήσετε τη μακροεντολή PolishNotes σε κείμενο που έχει αρχικά γραφτεί με την EZ, καθώς κάποιες εντολές σχετικές με τις θέσεις των συμβόλων δεν είναι συμβατές και πιθανότατα να χαλάσει λίγο το μουσικό κείμενο.

Ξεκινώντας ένα νέο έγγραφο, πατήστε το κουμπί αυτό για να ρυθμίσει τα περιθώρια, τα διάκενα και το μέγεθος της γραμματοσειράς (20). Το μέγεθος για τις γραμματοσειρές BZ θα πρέπει να είναι περίπου 20 και σίγουρα όχι κάτω από 18. Αν θέλετε να αλλάξετε το διάκενο, επιλέξτε Paragraph (Παράγραφος) στο μενού Format (Μορφή). Στην αναδιπλούμενη λίστα «Line Spacing» (Διάκενο), επιλέξτε Exactly (Ακριβώς) και στη λίστα At (σε) ακριβώς δίπλα, βάλτε τον αριθμό 60.

Τα κουμπιά αυτά εναλλάσσουν το πληκτρολόγιο στις έξι γραμματοσειρές του πακέτου.

Αν κατά την πληκτρολόγηση του μουσικού κειμένου παρατηρήσετε ότι τα σύμβολα που αντιστοιχούν στο πλήκτρο εισαγωγικών (αριστερά από το Enter) δεν εμφανίζονται σωστά, θα πρέπει να απενεργοποιήσετε την επιλογή “smart quotes” που αντικαθιστά τα απλά εισαγωγικά (') με καλλιγραφικά ('). Για να την απενεργοποιήσετε, πηγαίνετε στο Tools(Εργαλεία)→AutoCorrect Options...(Αυτόματη Διόρθωση...), στην καρτέλα «AutoFormat As You Type»

(Αυτόματη Διόρθωση Κατά την Πληκτρολόγηση) και αφαιρέστε το τικ από το πρώτο κουτάκι, που λέει: "Straight quotes" with "smart quotes" (Εξυπνα εισαγωγικά).

Το κουμπί αυτό βελτιστοποιεί τις σχετικές θέσεις των συμβόλων για καλύτερο αποτέλεσμα, τρέχοντας τη μακροεντολή PolishNotes. Χαμηλώνει τις μαρτυρίες, μετακινεί το κλάσμα κάτω από πεταστή στη βέλτιστη θέση (λίγο δεξιά και κάτω), μετακινεί τα κεντήματα αριστερά όταν βρίσκονται ανάμεσα σε ολίγον με ψηφιστό, βάζει κενά όπου χρειάζεται και στοιχίζει το μουσικό κείμενο, κλπ.

Αν τρέξετε τη μακροεντολή χωρίς να επιλέξετε κάποιο τμήμα του κειμένου, θα βελτιστοποιηθεί ολόκληρο το έγγραφο. Αν όμως επιλέξετε ένα τμήμα του κειμένου, η μακροεντολή θα επηρεάσει μόνο αυτό το τμήμα. Όταν το κάνετε αυτό, το τμήμα αυτό θα αντιγραφεί σε νέο έγγραφο όπου θα τρέξει η PolishNotes. Στο τέλος θα σας ζητηθεί να απαντήσετε αν θέλετε να σώσετε τις αλλαγές στο νέο έγγραφο. Απαντήστε Όχι για να επιστρέψετε στο αρχικό έγγραφο.

Ένα μικρό ψεγάδι της PolishNotes είναι ότι αν μεταξύ δυο χαρακτήρων που ψάχνει για να βελτιώσει παρεμβληθεί ένας χαρακτήρας μηδενικού μήκους, δε θα αναγνωρίσει τους χαρακτήρες που πρέπει να βελτιωθούν. Πολλές τέτοιες περιπτώσεις έχουν αναγνωρισθεί, αλλά όχι όλες.

Δυστυχώς, η μακροεντολή PolishNotes χρειάζεται ως και ένα λεπτό (ανάλογα με την ταχύτητα του υπολογιστή) για να βελτιώσει μια σελίδα μουσικής, κάτι που θεωρείται αργό για πρόγραμμα υπολογιστή. Αν σκεφτείτε όμως ότι η ίδια δουλειά με το χέρι απαιτεί πάνω από 10 λεπτά, ελπίζω να παραμείνετε υπομονετικοί όσο διαρκεί η εκτέλεση της.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Χρησιμοποιώντας τη μακροεντολή PolishNotes, κάποιοι χαρακτήρες μετακινούνται ή μεταφράζονται σε άλλους όμοιους. Για να μην δυσκολευτείτε στη συνέχεια, είναι προτιμότερο να τρέχετε την PolishNotes μόνο αφού τελειώσετε με τη συγγραφή του μουσικού κειμένου.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ: Γράφοντας μουσική με το πακέτο BZ, δε χρειάζεται να αφήνετε κενά ανάμεσα στα μουσικά σημάδια όπως με το πακέτο EZ. Το πακέτο BZ βάζει μόνο του κενά όπου χρειάζεται. Επίσης, μπορείτε να χρησιμοποιείται τις μακροεντολές PolishNotes και MakeNotesRed όσες φορές θέλετε. Απλά, να τρέχετε πάντα την MakeNotesRed δεύτερη, καθώς η PolishNotes επαναφέρει όλα τα σύμβολα στο μαύρο χρώμα.

Το κουμπί αυτό μετατρέπει σε κόκκινα ορισμένα σύμβολα. Συγκεκριμένα, αλλάζει το χρώμα του γοργού, του δίγοργου, του τρίγοργου, των φθορών, των έλξεων, της χρονικής αγωγής, των μαρτυριών, του ισοκρατήματος και όλων των παλιών συμβόλων της βυζαντινής μουσικής (όπως το ισάκι, το τρομικό, το λύγισμα κλπ).

Το κουμπί αυτό επαναφέρει όλα τα σύμβολα σε μαύρο χρώμα.

Το κουμπί αυτό κάνει το χρώμα των μαρτυριών κόκκινο.

Τα κουμπιά αυτά κάνουν το χρώμα του ισοκρατήματος κόκκινο, μπλε και πράσινο αντίστοιχα. Το παραδοσιακό χρώμα για το ισοκράτημα είναι το κόκκινο. Κατά τη γνώμη του πατρός Εφραίμ, το κόκκινο ισοκράτημα δεν ξεχωρίζει όταν και άλλα σύμβολα είναι κόκκινα. Άρα, αν θέλετε ένα άλλο χρώμα στο ισοκράτημα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτές τις μακροεντολές. Αν και το μπλε ισοκράτημα φαίνεται καλύτερα στην οθόνη, το πράσινο ξεχωρίζει καλύτερα σε έγχρωμη εκτύπωση.

Το κουμπί αυτό χρωματίζει κόκκινα τα σύμβολα ή γράμματα που είναι επιλεγμένα. Επιλέξτε το κείμενο που θέλετε να χρωματίσετε και μετά πατήστε το. Μπορείτε να το χρησιμοποιείτε για το αρχίγραμμα, για τη μαρτυρία του ήχου, για το εισαγωγικό κείμενο κλπ.

Τα κουμπιά αυτά αυξάνουν ή μειώνουν τα κενά ανάμεσα στα σύμβολα μιας γραμμής. Όταν τρέξετε τη μακροεντολή PolishNotes, θα μεγαλώσουν τα κενά σε όλες τις γραμμές εκτός από την τελευταία. Έτσι, μπορεί να παρατηρηθεί ανομοιομορφία στα κενά της προτελευταίας και της τελευταίας γραμμής. Τρέχοντας λίγες φορές την ExpandLine αφού τοποθετήστε τον κέρσορα στην τελευταία γραμμή, μπορείτε να τεντώσετε την τελευταία γραμμή ώστε να ταιριάζει με τις υπόλοιπες γραμμές. Και αν την τεντώσετε πολύ και θέλετε να τη συμπίεσετε πάλι, χρησιμοποιήστε την μακροεντολή CompressLine. Αυτές οι μακροεντολές είναι χρήσιμες και στην περίπτωση που το ποιητικό κείμενο δε χωράει κάτω από τις αντίστοιχες νότες, σύνηθες κυρίως στα ειρμολογικά μέλη. Ένα άλλο κόλπο που μπορεί να εφαρμοστεί σε αυτή την περίπτωση είναι να προσθέσετε μια εξαναγκασμένη αλλαγή γραμμής (SHIFT-ENTER), πριν την προτελευταία νότα της γραμμής. Καθώς η μουσική είναι στοιχισμένη, το Word θα τεντώσει τα υπόλοιπα

σύμβολα της γραμμής ώστε να γεμίσουν ολόκληρη τη γραμμή. Έτσι, δημιουργείται περισσότερο κενό ανάμεσα στις νότες.

Τα πλήκτρα αυτά μετακινούν τα επιλεγμένα σύμβολα προς την αντίστοιχη κατεύθυνση, χωρίς να αλλάζουν τη θέση των γύρω συμβόλων. Για παράδειγμα, η MoveLeft μειώνει το πλάτος του προηγούμενου συμβόλου και επεκτείνει εξίσου το πλάτος του επιλεγμένου συμβόλου. Έτσι, τα σύμβολα πριν και μετά το επιλεγμένο παραμένουν στη θέση τους, ενώ το επιλεγμένο μετακινείται αριστερά. Όμοια, η MoveRight επεκτείνει το πλάτος του προηγούμενου συμβόλου και μειώνει το πλάτος του επιλεγμένου.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι μακροεντολές MoveLeft, MoveRight, MoveUp και MoveDown δε θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν πριν τελειώσει η πληκτρολόγηση ολόκληρου του μουσικού κειμένου ή πριν χρήση της εντολής PolishNotes, καθώς η τελευταία επαναφέρει όλες τις αλλαγές που έχουν γίνει με τις τέσσερις αυτές εντολές. Προσέξτε ότι οι μακροεντολές MoveLeft, MoveRight, MoveUp και MoveDown διαμορφώνουν τις ιδιότητες του επιλεγμένου κειμένου. Άρα, αν γράψετε μουσικό κείμενο αμέσως μετά από κάποιο σύμβολο που έχει μετακινηθεί π.χ. προς τα κάτω κατά 2 σημεία, όλα τα σύμβολα που θα γράψετε θα είναι μετακινημένα προς τα κάτω κατά 2 σημεία. Όμοια, η μακροεντολή PolishNotes μετακινεί ή συμπιέζει κάποια σύμβολα για να τα στοιχίσει καλύτερα. Το ίδιο πρόβλημα επομένως θα εμφανιστεί αν συνεχίσετε να γράφετε αφού έχετε χρησιμοποιήσει την εντολή PolishNotes. Για αυτό, είναι καλύτερα να χρησιμοποιείτε τις μακροεντολές μόνο αφού έχετε τελειώσει την πληκτρολόγηση του μουσικού κειμένου.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ: Τα σύμβολα που γράφονται πάνω ή κάτω από συνδυασμούς (π.χ. γοργά, κλάσματα, κλπ) έχουν μηδενικό ή περίπου μηδενικό πλάτος. Επομένως είναι σχεδόν αδύνατο να επιλέξετε ένα τέτοιο σύμβολο μόνο με τη χρήση του ποντικιού. Αν θέλετε να επιλέξετε ένα τέτοιο σύμβολο για να διορθώσετε τη θέση του, ο καλύτερος τρόπος είναι χρησιμοποιώντας τα βελάκια του πληκτρολογίου με κρατημένο το SHIFT.

Δυστυχώς, η μακροεντολή MoveRight δε λειτουργεί καλά με σύμβολα που γράφονται πάνω ή κάτω από συνδυασμούς (π.χ. γοργά, κλάσματα, κλπ) και έχουν μηδενικό ή περίπου μηδενικό πλάτος, καθώς δε μπορούν να συμπειστούν περαιτέρω. Για τον ίδιο λόγο, η MoveLeft δε λειτουργεί καλά σε σύμβολα που ακολουθούν τέτοια σύμβολα.

Τα κουμπιά αυτά βοηθούν στη δημιουργία πλαισίου κειμένου για το ποιητικό κείμενο. Το πρώτο χρησιμοποιείται για τη δημιουργία πλαισίου. Πατήστε το και δημιουργήστε ένα πλαίσιο κειμένου σε οποιοδήποτε

σημείο της σελίδας. Αν όταν πάτε να δημιουργήσετε το πλαίσιο εμφανιστεί μια επιφάνεια και το Word σας προτείνει να φτιάξετε το πλαίσιο εκεί μέσα, πατήστε ESC και μετά φτιάξτε το πλαίσιο πάνω στο μουσικό σας κείμενο. Έπειτα, πατήστε το δεύτερο κουμπί για να διαμορφωθεί το πλαίσιο. Το πλαίσιο αποκτά το κατάλληλο μέγεθος, γίνεται διάφανο και ρυθμίζεται η γραμματοσειρά και τα διάκενα. Θα πρέπει να βάλετε ένα πλαίσιο σε κάθε σελίδα. Το τρίτο κουμπί επιλέγει τη γραμματοσειρά του κειμένου. Μπορείτε να το χρησιμοποιείτε για τους τίτλους.

Αν το δεύτερο κουμπί δε λειτουργεί σωστά στον υπολογιστή σας, για να κάνετε διάφανο το Πλαίσιο Κειμένου, κάνετε διπλό κλικ στο περίγραμμα του πλαισίου και στην καρτέλα «Color and Lines» (Χρώματα και Γραμμές) επιλέξτε «No Fill» (χωρίς γέμισμα) και «No Line» (χωρίς γραμμή). Επίσης, στην καρτέλα layout (διάταξη), επιλέξτε «In front of text» (Μπροστά από το κείμενο). Για να καταλαμβάνουν οι γραμμές του κειμένου τον ίδιο χώρο με τις γραμμές της μουσικής, ακολουθήστε τα εξής βήματα, τοποθετήστε τον κέρσορα στο πλαίσιο κειμένου και επιλέξτε Paragraph (Παράγραφος) στο μενού Format (Μορφή). Στην αναδιπλούμενη λίστα «Line Spacing» (Διάκενο), επιλέξτε Exactly (Ακριβώς) και στη λίστα At (σε) ακριβώς δίπλα, βάλτε τον αριθμό 60. Τέλος, επιλέξτε γραμματοσειρά «Palatino Linotype» με μέγεθος 12.

Για να τοποθετήσετε τον κέρσορα στη μουσική πίσω από το πλαίσιο κειμένου, κάντε αριστερό κλικ με το ποντίκι στο περιθώριο της σελίδας έξω από τα όρια του πλαισίου. Από εκεί, μετακινηθείτε στη μουσική με τα βελάκια. Άλλος τρόπος είναι να μεταφέρετε το πλαίσιο πίσω από τη μουσική. Για να γίνει αυτό, κάνετε διπλό κλικ στο περίγραμμα του πλαισίου και στην καρτέλα layout (διάταξη), επιλέξτε «Behind text» (Πίσω από το κείμενο).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Κάποιες εκδόσεις του Microsoft Word παρουσιάζουν ελαττώματα κατά τη δημιουργία πλαισίου κειμένου. Για να ξεπεράσετε αυτό το πρόβλημα, επιλέξτε το κείμενο που θέλετε να μπει μέσα στο πλαίσιο και μετά (με το κείμενο επιλεγμένο) δημιουργήστε το πλαίσιο κειμένου.

MARTYRIA HXOU: Αφού τελειώσετε με όλα τα προηγούμενα ή πριν προσθέσετε το ποιητικό κείμενο, εισάγετε την αρχική μαρτυρία του Ήχου, αντιγράφοντας την κατάλληλη από το αρχείο MartyriesHxou.doc.

ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑ: Αν θέλετε ένα απλό αρχίγραμμα, μπορείτε να χρωματίσετε το πρώτο γράμμα κόκκινο χρησιμοποιώντας το κουμπί BZ_MakeSelectionRed, να το μεγαλώσετε (περίπου 40) και να το κάνετε έντονο (Bold). Τέλος, αν επιθυμείτε να βάλετε καλλιτεχνικό αρχίγραμμα ή διακοσμητικό σχέδιο στην κορυφή της σελίδας, στα παρακάτω αρχεία θα βρείτε μια συλλογή χρωματιστών και ασπρόμαυρων αρχιγραμμάτων και τέσσερα διακοσμητικά που μοιάζουν με αυτά που εμφανίζονται σε χειρόγραφα βυζαντινής μουσικής.

Αν χρειαστεί, βάλτε το αρχίγραμμα σε διάφανο πλαίσιο κειμένου μπροστά από το κείμενο.

<http://www.dblab.ntua.gr/~stef/mysite/byzantina/arxigramma.zip> (2.5MB)

<http://www.dblab.ntua.gr/~stef/mysite/byzantina/diakosmitiko1.zip> (2.4MB)

<http://www.dblab.ntua.gr/~stef/mysite/byzantina/diakosmitiko2.zip> (3.2MB)

<http://www.dblab.ntua.gr/~stef/mysite/byzantina/diakosmitiko3.zip> (2.4MB)

<http://www.dblab.ntua.gr/~stef/mysite/byzantina/diakosmitiko4.zip> (2.3MB)

ΚΑΝΟΝΕΣ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ: Μια συλλογή κανόνων ορθογραφίας, όπως καταγράφηκαν από τον πατέρα Εφραίμ θα βρείτε στο παρακάτω αρχείο:

<http://www.dblab.ntua.gr/~stef/mysite/byzantina/kanonesOrthografias.pdf>
(521KB).

Επίλογος

Οι βελτιώσεις που περιλαμβάνει το πακέτο BZ έχουν σκοπό να αυτοματοποιήσουν περισσότερο την πληκτρολόγηση βυζαντινής μουσικής και την καταστήσουν εύκολη και ξεκούραστη. Ο χρήστης πλέον απομνημονεύει ή εντοπίζει πιο εύκολα τα σημάδια, δεν καταπιάνεται με την κοπιαστική και επιρρεπή σε λάθη εργασία της εισαγωγής των απαιτούμενων κενών και υποβοηθείται από μια πλήρη γραμμή εργαλείων.

Θεωρώ τα παλαιά σημάδια (ισάκι, τρομικό, στρεπτό κα), τις έλξεις, τα μέτρα και τις διαστολές ιδιαίτερα σημαντικά στην απόδοση των ύμνων και για αυτό τα έχω συμπεριλάβει στη γραμματοσειρά με τα πιο συχνά σύμβολα (BZ Byzantina).

Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον πατέρα Εφραίμ, ιερομόναχο της μονής του Αγίου Αντωνίου στην Αριζόνα, τόσο για την άδεια που μου παρείχε να χρησιμοποιήσω και να βελτιώσω το πακέτο συγγραφής EZ, όσο και για τη σημαντική βοήθεια του στον εντοπισμό λαθών και παραλείψεων. Πολλές χρήσιμες πληροφορίες για τη συγγραφή βυζαντινής μουσικής μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα της μονής του Αγίου Αντωνίου, <http://www.stanthonysmonastery.org/music/ByzMusicFonts.html>. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Διονύσιο Μπόσιακα για την πολύτιμη βοήθεια του στον εντοπισμό λαθών και για την σχεδίαση των συμβόλων χρονικής αγωγής που γράφονται πάνω από μαρτυρίες.

Φιλικά

Στέφανος Σουλδάτος